

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๔๔

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๔

เรื่อง การยุบพรรคไทยพัฒนา

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องเป็นหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๕๑๖ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า พรรคไทยพัฒนาไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยพัฒนาตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ต่อไป

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑.๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

๒. นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๓ คณะผู้ขอจัดตั้งพรรคไทยพัฒนาสิบห้าคน ได้ประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรค ขอบังคับพรรค และเลือกตั้งคณะกรรมการ

บริหารพรรค วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคไทยพัฒนา ได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองสิบห้าคน วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพัฒนา ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ หัวหน้าพรรคได้ขอลาออกจากตำแหน่งและนายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยพัฒนา ดังนั้น พรรคไทยพัฒนาจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน คือวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แต่ปรากฏว่า พรรคไทยพัฒนาไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว เป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคไทยพัฒนาตามมาตรา ๖๕ (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องดังกล่าวข้างต้น

๓. พรรคไทยพัฒนาส่งคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔ ความว่า ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพัฒนานั้น พรรคไทยพัฒนา กำลังดำเนินการหาสมาชิกพร้อมสาขาอยู่ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญขยายเวลาให้อีกสามสิบวันนับแต่วันยื่นคำชี้แจงนี้

โดยที่ข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเพียงพอที่จะวินิจฉัยคำร้องนี้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดอีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๒๘

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๖๕

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาคำร้องนี้หรือไม่
๒. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคไทยพัฒนาหรือไม่

คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพียงกรณีเดียว การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีอื่นอีก ย่อมมีความหมายว่า พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพิ่มอำนาจให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ ดังรายละเอียดของความเห็นปรากฏในคำวินิจฉัยส่วนตัวที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ขอให้ยุบพรรคมวลชน แล้ว

ปัญหาที่สอง เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเสียงข้างมากในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ตามรัฐธรรมนูญ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น ในกรณีของพรรคไทยพัฒนาซึ่งจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ คือ ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง อีกทั้งหัวหน้าพรรคไทยพัฒนาได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคไทยพัฒนากำลังดำเนินการหาสมาชิกพร้อมสาขาอยู่ และขอให้ขยายเวลาอีกสามสิบวันนับแต่วันยื่นคำชี้แจงนี้ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจขยายเวลาให้ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคไทยพัฒนาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

นายประเสริฐ นาสกุล
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

